

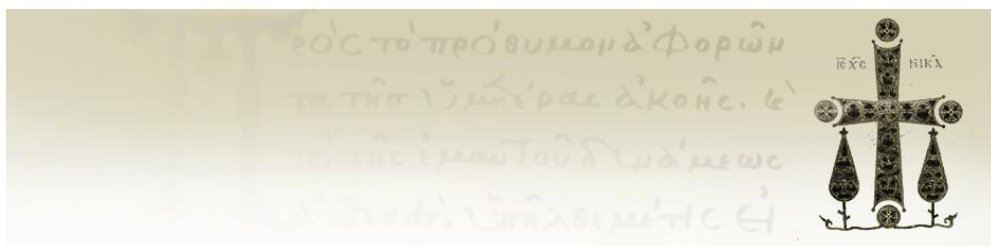
Svatý Jan Zlatouústý

Podle díla (†) archim. Georgia
Grigoriatského

V Bohu zesnulého igumena Posvátného monastýru sv. Řehoře
na Svaté Hoře Athos

Monastýr sv. Řehoře na Svaté Hoře Athos

Slovo úvodem

Svatý Jan *Zlatoústý* (řec. Χρυσόστομος), jak kdysi poznamenal ve své homili ke svátku tohoto světce archim. Georgios Grigoriatský, patří kromě jiných svých věhlasných vlastností také k řádu našich předních novozákonních „proroků“.

Byl takovým prorokem Nového zákona, jenž neměl ve svém životě jiného cíle, poslání, ba ani touhy, než aby uskutečňoval jak ve svém vlastním, tak i v životě ostatních lidí Boží vůli! Avšak nijak polovičatě, s kompromisy, ale Boží vůli v její plnosti, aby byla zkrátka zachovávána jak od něho samotného, tak od ostatních lidí veškerá Boží spravedlnost zde na zemi.

Jak kdysi prohlásil v blahé paměti zesnulý otec Georgij Florovský, svatý Jan Zlatoústý byl „prorok dokonalého křesťanského života“. Velký *Zlatoústý* (*Chrysostomos*) vždy vyžadoval dokonalost a za získání dokonalosti vedl nejprve také svůj vlastní osobní duchovní zápas. Navíc však usiloval o dokonalý křesťanský život i od jemu svěřeného křesťanského stáde, tj. ze strany věřících.

Svatý Jan si nepřál křesťany jen „podle jména“, jak nás poučuje starc Georgios Grigoriatský. Ani nebyl v žádném případě spokojen s křesťany, kteří by činili nějaké kompromisy. Svátý Jan toužil po křesťanech, kteří by žili svůj křesťanský život se vši důsledností, kteří by vedli svůj duchovní zápas za zachování všech Božích přikázání.

A jelikož byl svatý Jan Zlatoústý takto „nesmiřitelný“ (nesmlouvavý) jak se sebou samým, tak s ostatními, to znamená jak s věřícími z jeho duchovního stáde, tak s vládci tehdejší společnosti, proto raději nijak nešetřil svým vlastním životem pro službu Pánu a své tělo mučil bolestí a cele se obětoval pro druhé.

Lze bez nadsázky říci, že celý jeho život byl „sebeobětováním jeho lásky“ a „obětí Bohu a jeho vlastnímu stádcí“. Vždyť každý den, s velkým zaujetím, obětí a horlivostí „učil Božímu slovu“ až do té chvíle, jak o tom hovoří ve svých posláních svatý apoštol Pavel: „Dokud všichni nedospějeme k jednotě víry a poznání Božího Syna, k dokonalému lidství, k míře postavy Kristova plného věku.“ (Ef 4,13)

Svatý Jan Zlatoústý chtěl, aby každý křesťan dosáhl onu *míru Kristova věku* čili Kristovu dokonalost. Také kvůli tomu si nedovolil žádný odpočinek přesně podle slova žalmisty: „Nevstoupím na postel ložce svého, aniž dám očím svým usnouti, ani víčkám svým zdřímnouti...“¹

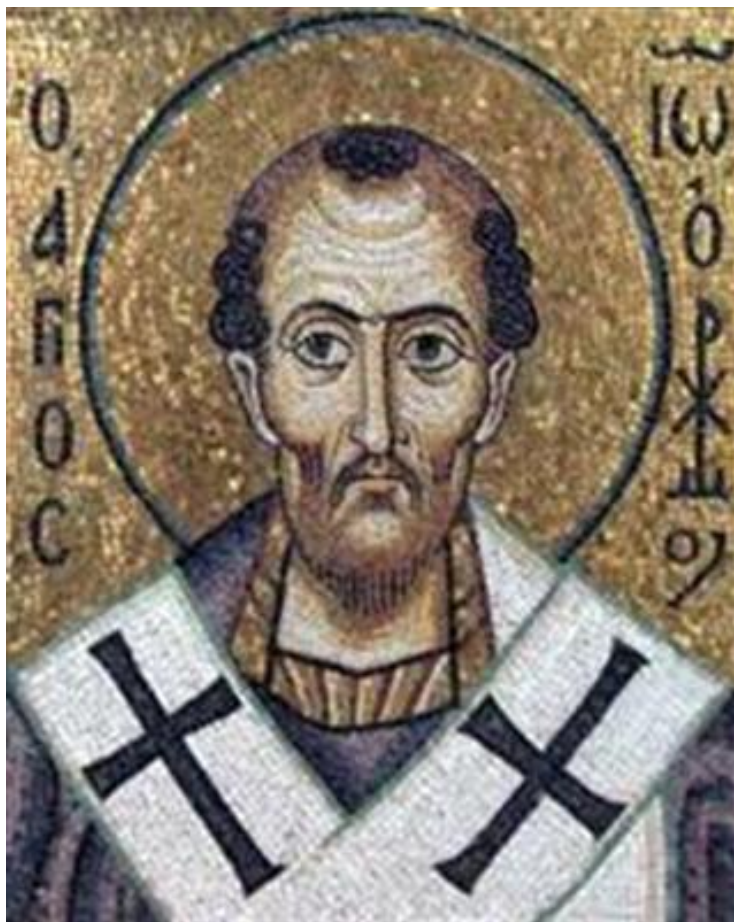
„Také proto neváhal kritizovat mocné tohoto světa,“ jak uvádí starc Georgios, „avšak s vědomím toho, co tato kritika může znamenat pro něj.“ I proto přijal s velkou trpělivostí cestu do dvou vyhnanství. A jak dobře, křesťané, víte, především druhá ze dvou cest ve vyhnanství byla plná bolesti a utrpení, byla

¹ Εί αναβήσομαι επί κλίνης στρωμνής μου, ει δώσω ύπνον τοις οφθαλμοίς μου και τοις βλεφάροις μου νυσταγμόν και ανάπαυσιν τοις κροτάφοις μου... (Žalm 131,4; Bible kralická 132,4).

naplněná těžkostmi, a to takovými těžkostmi, které jeho subtilní a křehké tělo, tělo zmučené a zeslabené mnohými nemocemi, nemohlo v žádném případě vydržet. Také proto nakonec předal dne 14. září svého ducha Pánu, když dorazil ke chrámu svatého mučedníka Baziliška.

Když se někdo přibližuje k osobnosti svatého *Chrysostoma* a slyší se jeho slovy a poslouchá zprávy o jeho životě a vidí jeho vlastní životní zápas, pak nemůže necítit než velkou vděčnost Bohu, neboť Trojjediný Bůh, slitovavše se nad lidmi, seslal svému lidu takového učitele, který by mohl utěšit pokolení křesťanů všech věků.

Je tomu tak zejména proto, že „božský Zlatoústý je věčný pastýř naší Církve, věčný utěšitel Božího lidu, věčný učitel, ale také věčný hlasatel pokání“.

Je vpravdě „druhý Předchůdce (Jan)“, jak ho pojmenovává starce Georgios Kapsanis. A když někdo podle starce Georgia projeví Bohu vděčnost, pak nezbytně cítí potřebu vyjádřit vděčnost také tomuto světcí (svatému Janovi), neboť on přispěl tolika blahy a dodnes nepřestává přispívat jak Církvi, tak nám, křesťanům.

Jen pomysleme, jak praví starce Georgios, co bychom dělali a o co bychom byli ochuzeni, kdybychom neměli takové velké učitele Církve, takové velké pastýře a pedagogy.

A zamysleme se také nad každým jedním svatým, který pro nás „zobrazuje Krista“.

„O co bohatší ve skutečnosti jsme, když ve svém středu máme svatého *Chrysostoma*“. Také proto cítíme vděčnost za tohoto světce.

Starec Georgios se nicméně spolu s námi ptá a obrací se též k naší vlastní odpovědnosti a povinnosti před Bohem. Ano, máme svého svatého Zlatoústého. Ale za co jsme před ním, před jeho obětí, před jeho přínosem, před jeho svatostí a před jeho příkladem odpovědni my? Jakou povinnost vůči němu cítíme, když sloužíme svatou božskou liturgií, kterou pro nás zachoval?

„Prosme proto dnes v pokoře svatého Zlatoústého,“ jak nás nabádá starec Georgios na závěr svého kázání, „aby za nás ve své lidumilnosti prosil našeho Pána, aby nás učinil důstojnými a ctižádostivými pro čest a my abychom pravili: *Vždyť on (sv. Jan Zlatoústý) vykonal tak velký zápas. Vedme i my takový zápas s radostí. I my běžme vstříc Bohu, s touhou usilujme o věci nebeské, i my projevme horlivost za spravedlnost Pána a Boha Vševládce, abychom si nikdy neoddechovali nacházejíce se uprostřed našeho křesťanského, potažmo mnišského životního zápasu, nýbrž vytouženě hledejme dokonalou formu tohoto života, po němž toužil s tak velkou vášní a s tak velkou touhou také svatý Jan Zlatoústý a který také všem hlásal.*“

Starec Georgios nás na závěr svého kázání ujišťuje, že pokud svatý Jan Zlatoústý uvidí náš zápas, horlivost a odhodlání, bude se jistě při pohledu na nás radovat.

„Vždyť radost svatých je úplná, když vidí, že také my jdeme v jejich šlépějích.“

A proto i svatý Jan necht' bude vždy naším spojencem a pomocníkem v našem životě.

Amen a Bohu sláva!

Svátek svatého Jana Zlatoústého, arcibiskupa Konstantinopolského
(13./26.11.)

vybral a přeložil Michal Dvořáček

Hlavní bibliografický pramen:

(+) Αρχιμ. Γεώργιος (Καψάνης), Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Οσίου Γρηγορίου, Άγιον Όρος. Εις τον ιερόν Χρυσόστομον (1985). In: *Ομιλίες σε εορτές των Αγίων (των ετών 1981-1991) Β'*. Έκδοσις Ιεράς Μονής Οσίου Γρηγορίου, Άγιον Όρος 2017, s. 59-62. ISBN: 978-960-7553-35-5.